

Litteratur.

Beretning på engelsk fra Det landøkonomiske Driftsbureau.

Det landøkonomiske Driftsbureau: Thirty Years of Farm Accounts and Agricultural Economics in Denmark. 1917—1947. 80 sider.

Bogen, der omhandler landbrugsregnskab og landbrugsøkonomi igennem 30 år, er udgivet af landøkonomisk driftsbureau med støtte af landbrugsministeriet.

Første del indeholder landbrugsstatistik; den giver bl. a. oplysning om landets beliggenhed, klimatiske forhold, antallet af ejendomme og deres størrelse, landbrugsarealets benyttelse m. m., og giver således et lille indblik i det danske landbrug.

Anden del beskriver det danske landbrugsregnskabs historie samt driftsbureauets historie og udvikling og giver desuden en meget interessant skildring af driftsbureauets arbejdsmetoder. Under dette afsnit gøres der udtrykkelig opmærksom på, at materialet, som driftsbureauet bearbejder, må tages som et eksempel for hele landets organiserede landbrugsregnskabsføring.

Tredie del omhandler hovedresultaterne og undersøgelserne, der er udført af driftsbureauet. I dette afsnit beskrives priser og prisforhold, produktionsforhold under skiftende markedsforhold, herunder arealets benyttelse, høstudbytte, husdyrbrugets størrelse, arbejdskraftens størrelse m. m. Endvidere gives der fyldige oplysninger om landbrugets økonomi igennem de 30 år, herunder en forklaring på de forskellige økonomiske faktorer, som driftsbureauet beskæftiger sig med. Der findes desuden et udmærket afsnit vedrørende økonomien på store brug sammenlignet med små brug.

Fjerde del giver en kort fortegnelse over driftsbureauets publikationer.

Denne publikation fra driftsbureauet giver en udmærket oversigt over det danske landbrugs regnskab og økonomi og vil sikkert med glæde modtages i udlandet — ikke mindst af de, der specielt ønsker at sætte sig ind i dansk landbrugs økonomiske forhold, men også af de kredse, der beskæftiger sig med internationale landøkonomiske spørgsmål, for hvem den vil have megen interesse særlig på grund af de let overskuelige tabeller og grafiske fremstillinger.

P. Keller.

Landbrugsbyggeri.

Under denne titel har Det danske Forlag udsendt en lille bog, der gengiver en række foredrag, som blev holdt på Kunstakademiet, omhandlende forskellige sider af landbrugsbyggeriets problemer. Redaktionen er foretaget af Landbrugets Byggetjeneste ved dens sekretær og konsulent, landbrugskandidat *Helge Larsen*.

Mens der gennem mange år har været stor interesse for landbrugets forskellige produktionsgrene, og der gennem forskning, forsøg og oplysningsarbejde er blevet gjort en stor indsats for at fremme udviklingen af planteavl, husdyrbrug o. s. v., så hører tilsvarende bestræbelser på landbrugsbyggeriets område de seneste år til. Ingen tænkte alvorligt over, at landbrugets bygningsmasse og nybyggeri såvel som reparationer repræsenterede en økonomisk vigtig faktor for landbrugets produktionsøkonomi som helhed. Selv om der var flere tilløb hertil, bl. a. fra De samv. sjællandske Landboforeninger, der i 1931 nedsatte et udvalg for landbrugsbygninger i samarbejde med Landsforeningen »Bedre Byggeskik« og Foreningen af jyske Landboforeninger, der navnlig beskæftigede sig med grundplaner for landbrugsbygninger, så var det dog især efter professor *L. Hansen Larsens* og arkitekt *Knud Brückers* udsendelse i 1939 af bogen: Nye danske Landbrugsbygninger, at der blev mere almindelig interesse for sagen.

Krigen satte en stopper for byggevirkomheden i større stil, men gennem årene, der fulgte, modnedes de tanker, der

i 1942 førte til ansættelsen af den første byggekonsulent for de landøkonomiske foreninger. Udviklingen gik hurtigt videre, arbejdet udvidedes ud over landet og i 1946 oprettedes Landbrugets Byggetjeneste af de landøkonomiske organisationer med det formål at formidle de i praksis indvundne erfaringer og lade praksis tilgå de resultater, der konstateredes ved forsøg og forskning på landbrugsbyggeriets område.

Der manglede dog stadig et led, for at det rigtige grundlag var skabt for den rivende udvikling, der forestår: den nøje kontakt med de tekniske kapaciteter på byggeriets område. Denne kontakt synes nu at være ved at blive etableret mellem Landbrugets Byggetjeneste på den ene side og Kunstakademiet og Statens Byggeforskningsinstitut på den anden. Et tilsvarende samarbejde var allerede på et tidligere tidspunkt iværksat med Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, men først nu øjnes den rette kombination, nemlig det praktiske og positive samarbejde mellem de faktorer, der betinger det rigtige slutresultat: Samarbejdet mellem videnskab, undervisning og praksis.

Der skal ikke her gives nogen egentlig anmeldelse eller omtale af bogen: Landbrugsbyggeri. Forfatterens navne borger for det gode indhold. Efter forord af gårdejer *Olav Øllgaard* og indledning af sekretær *Helge Larsen* følger serien af artikler om aktuelle bygge- og bygningsproblemer.

Professor *K. Skovgaard* behandler investering af bygningskapital i landbruget, agronom *A. Örborn*, Lund, fortæller om den svenske forsknings- og forsøgsvirksomhed vedrørende landbrugsbyggeri, hvorefter arkitekterne *Poul Gøtzsche*, *H. G. Skovgaard* og *Marius Pedersen* omtaler henholdsvis: Rationel planlægning af landbrugsbyggeri, Nogle avlsbygningsproblemer og Det mindre landbrugsbyggeri. Spørgsmålet om isolering og ventilering af staldbygninger behandles af civilingeniør *Jörn Høgsbro*, og chefarkitekt *Th. Åkesson*, Stockholm, tager sig af emnet: Tidssvarende staldbygninger. Bogens sidste artikler handler om landbrugsbyggeri i almindelighed og boligen på landet. Arkitekt *M. K. Michaelsen* gennemgår nogle af de samlende bestræbelser, der efter års spredt arbejde

er gjort, bl. a. gennem oprettelsen af Landbrugets Byggetjeneste, og husholdningskonsulent *Lis Rasmussen* giver udtryk for landhusholdningens ønsker og krav til boligforholdene.

Foruden de ovennævnte var der også foredrag af professor *L. Hansen Larsen* og arkitekt *Knud Brücker*, men disse foredrag er ikke gengivet i bogen *Landbrugsbyggeri*, da de i det væsentlige støttede sig til de to foredragsholderes bog: *Nye danske Landbrugsbygninger*, til hvilken interesserede henvises.

Bogen: *Landbrugsbyggeri*, der er på 144 sider, er udkommet på Det danske Forlag og koster 7,25 kr. Den omfatter ikke mindre end 114 illustrationer, dels tegninger og dels fotografier, der tilsigter at vise såvel formålstjenlige som uheldige forhold vedrørende landbrugsbyggeriet.

Ved gennemlæsning af bogen undgår man ikke at lægge mærke til, at der på visse områder gøres synspunkter gældende, som — hvad landbrugsbyggeriet angår — på afgørende måde bryder med det traditionelle hensyn, der som professor *Skovgaard* siger »har bevaret sin magt over sindene lige til vore dage, det gælder for landmanden som for arkitekten«.

De nye synspunkter fremføres ikke mindst af de to svenske forfattere, der faktisk kaster en brand ind i de vante forestillinger. Den lyser måske ikke op i første omgang, men den skal nok sætte tanker i bevægelse.

Bortset fra, at det er en udmærket håndbog, så er det mest bemærkelsesværdige dog, at den fremtræder som et synligt udtryk for, at de forskellige kræfter, der har mulighed for i fællesskab at føre landbrugsbyggeriet ind i de rette baner, har fundet hinanden i et samarbejde. Forskeren, læreren og praktikerne eller arkitekten, teknikeren og landøkonomen sidder nu ved samme bord og rådslår med hinanden og lader erfaringerne fra de forskellige arbejdsområder gå op i en højere enhed til fremme af et økonomisk og harmonisk landbrugsbyggeri. Det er det, der så længe har været ventet på.

C. A. K.

Landøkonomisk årbog for 1949.

Landøkonomisk årbog 1949. Udgivet af landbrugsministeriet. Redigeret af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. 296 sider. Pris 4 kr.

Den nu foreliggende 50. årgang af landøkonomisk årbog giver i håndbogsform en objektiv, kortfattet redegørelse for hver enkelt af jordbrugets mange forskelligartede organisationer, institutioner og foranstaltninger, deres formål, ledelse og virksomhed. Årbogen omhandler ialt ca. 1300 organisationer, institutioner m. v.

Landøkonomisk årbog giver svar på mange spørgsmål, som en jordbruger, skovbruger eller havebruger i årets løb bliver stillet overfor. Den bliver hvert år ført a jour på alle punkter, og de mangfoldige ændringer — personelle som talmæssige — der sker i årets løb, er med i den nye årbog.

Årbogen er forsynet med forskellige registre, deraf et navnerregister, omfattende ca. 3000 personer, der nævnes i årbogen, d. v. s. praktisk taget alle, som har med ledelsen af jordbrugets organisationsarbejde at gøre. Da de nævnte personer opføres med adresse og — så vidt muligt — også telefonnumre, bliver landøkonomisk årbog en landsomfattende adresse- og telefonhåndbog for landbruget, lige uundværlig for de, der er knyttet til organisationerne, og de, som ønsker oplysning om eller søger forbindelse med dem.

Mindre meddelelser.

Uddeling af Landhusholdningsselskabets duelighedsmedailler.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab lader i 1949 uddele indtil 25 sølvmedailler til tyende på landet og landarbejdere (mænd og kvinder), der har vist særlig dygtighed i et eller flere til landbrug, havebrug eller skovbrug hørende fag og har præsteret lang og tro tjeneste.

Indstillingen indsendes gennem en landboforening eller amtssammenslutning af husmandsforeninger til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Rolighedsvej 26, København V.,

inden udgangen af *juli* måned og må være ledsaget af den pågældende forenings eller sognerådets erklæring samt indeholde fornødne oplysninger om den indstillede, derunder navn, adresse, tjenestetid, om vedkommende tidligere har været indstillet, anbefaling fra husbonden m. v.

Der benyttes skemaer, som fås ved Henvendelse til Landhusholdningsselskabet.

Hædersbelønninger for landboflid.

Indstillinger fra landboforeninger og fra landsdels- eller amtssammenslutninger af husmandsforeninger om Landhusholdningsselskabets hædersbelønninger (Sølvbægre m. v.) for landboflid indsendes til selskabet inden den 20. maj.

Indstillingerne skrives på et skema, som fås ved henvendelse til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Rolighedsvej 26, København V.

Udkomne bøger.

Sveriges Lantbruksförbund. Styrelse- och revisionsberättelser 1947. 80 Sider. (Stockholm 1948).

Beretning angaaende Arbejdsprøve med Kartoffelskrællemaskiner. Udført af Statens Husholdningsraad i Samarbejde med Statens Redskabsprøver. Udgivet af Statens Husholdningsraad. 28 Sider. (Kbhvn. 1948).

Statens Redskabsprøver. 98. Beretning fra Statens Redskabsudvalg om Nyhedsprøver og Undersøgelser. Afgivet af Dommerudvalgene ved Knud Hansen. 42 Sider. — *99. Beretning. Prøve med Kartoffelskrællemaskiner.* Udført i Samarbejde med Statens Husholdningsraad. 27 Sider. — Begge Beretninger hos fh. August Bangs Forlag (Ejvind Christensen). (Kbhvn. 1948).

Utredning rörande kapitalvärdet samt underhålls- och avskrivningskostnaderna för jordbrukets byggnadsbestånd. Av Lennart Hjelm. Meddelanden från Statens Forskningskommitte för Lantmannabyggnader nr. 14. 57 Sider. (Lund 1948).

Champignon-Dyrkning. Af W. m. Christensen. Udgivet af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. 104 Sider. (Kbhvn. 1948).

Landbrugets prisforhold i marts måned 1949.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i kr. pr. 100 kg.

	1948			1949		
	Hele året	Januar -marts	Marts måned	Januar -marts	Febr. måned	Marts måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk, ab mejeri (inkl. tillæg)	38,30	38,60	39,93	39,50	39,50	39,50
Smør: Notering	574	446	446	650	650	650
do. do. + tillæg	650	650	650	650	650	650
Ost, 20 pct.	233	233	233	233	233	233
Æg	330	326	278	314	320	269
Slagterisvin (sl. v.)	394	394	394	410	410	410
Slagtekøer, Kbh., 1. kl. (lev. v.)	136	130	130	142	142	142
Stude og kvier, Esbjerg, 1. kl. (lev. v.)	135	129	129	141	141	141
Smågrise, Køge, kr. pr. stk.	92	63	72	120	115	122
Kælvekøer, Odense, 1. kl., kr. pr. stk. ¹⁾	899	850	900	977	975	975
Unge heste, Odense, kr. pr. stk.	1792	1821	1850	1700	1700	1700
Hvede ²⁾	32,17	29,25	29,25	36,25	36,25	36,25
Rug ²⁾	33,17	30,25	30,25	37,25	37,25	37,25
Byg ²⁾	27,50	26,25	26,25	29,25	29,25	29,25
Havre ²⁾	27,50	26,25	26,25	29,25	29,25	29,25
Hø	28,58	37,25	38,00	21,67	22,00	22,00
Kartofler, sælgers st., Sjælland	15,53	19,27 ³⁾	20,30 ³⁾	11,00	11,00	11,00
Runkelroefrø	271	364	375	219	220	218
Kålroefrø	255	370 ³⁾	370 ³⁾	155	155	145
Halvsildig rødkløverfrø	840	823	800	810	798	773
Hvidkløverfrø	1182	1193	1125	1192	1188	1200
Hundegræsfrø	292	193	200	403	400	385
Alm. rajgræsfrø (tidlige stam-mer)	153	162	160	176	178	170
Ital. rajgræsfrø	121	115	115	133	135	125
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	63,36	67,90	67,90	49,39	48,50	48,50
Solsikkekager	63,61	66,90	—	—	—	—
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	24,30	24,17	24,40	24,27	24,25	24,50
18 pct. superfosfat	13,41	13,50	13,65	13,80	13,80	13,95
40 pct. kaligødning	25,04	24,55	24,75	26,15	26,15	26,35

1) Bestået tuberkulinprøven.

2) Afleveringspris + tillæg.

3) Maksimalpris.

Tabel 2. Prisindeks. (Femåret 1909/14 = 100).

	1948			1949		
	Hele året	Januar -marts	Marts måned	Januar -marts	Febr. måned	Marts måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	365	368	380	376	376	376
Smør: Notering	275	213	213	311	311	311
do. do. + tillæg	311	311	311	311	311	311
Ost	409	409	409	409	409	409
Æg	280	276	236	266	271	228
Slagterisvin	406	406	406	423	423	423
Slagtekøer (København)	234	224	224	245	245	245
Stude og kvier (Esbjerg)	221	211	211	231	231	231
Unge heste (Odense)	243	247	251	231	231	231
Hvede	233	212	212	262	262	262
Rug	278	254	254	312	312	312
Byg	214	204	204	227	227	227
Havre	228	218	218	243	243	243
Hø	416	542	553	315	320	320
Kartofler, sælgers st., Sjælland	414	514	541	293	293	293
Landbrugsprodukter ialt	822	820	817	827	828	828
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	432	463	463	336	330	330
Solsikkekager	494	519	—	—	—	—
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	126	125	126	126	126	127
18 pct. superfosfat	227	228	231	233	233	236
40 pct. kaligødning	210	206	208	219	219	221
Kunstgødning ialt	184	182	185	190	190	192
Udsæd (markfrø)	379	379	379	365	365	365